

FRANCESC LLADÓ

Caça

La caça i la Història

La caça és la primera activitat exercida per l'home, i de la qual tenim coneixement, està lligada amb la seva pròpia supervivència, per la funció i la premonició que tenia i té en cobrir les necessitats bàsiques de la vida, a través dels temps va arribar a ésser de complementària necessitat. Es té constància que la majoria dels pobles primitius la practicaven, i en l'actualitat la practiquen encara algunes tribus o pobles poc evolucionats, les quals es troben en zones remotes i és un mitjà per cobrir necessitats vitals de subsistència.

Des d'èpoques llunyanes tots els humans, d'arreu del món sense excepció de races i cultures, tingueren en la caça una font inesgotable de recursos, no sols per a l'alimentació que els proporcionava les carns, sinó també fou una font subministradora de pells, utilitzades principalment per la vestimenta, però també l'aprofitament dels ossos, els ullals i els budells entre d'altres elements. En els llibres de text i d'aventures, es dona una gran importància, moltes vegades èpica, a l'art de caçar, principalment animals perillosos i exòtics. Les qualitats que es reconeixen al practicant són uns atributs i unes condicions especials i personals de valor i aridesa. Més tard aquesta pràctica fou incorporada i utilitzada pels grans personatges de la història, dotant-la d'un sentit senyorial i majestuós, com en són un clar exponent, els finíssims relleus

la importància de la caça en la història, la caça lleure o esport, la situació legal, uns petits records de caçadors i la caça a Argentona en el segle XX

dels frisos egipcis trobats a les tombes faraòniques, on entre d'altres curiosíssims exponents s'hi pot trobar majestuoses escenes amb pràctiques de caça. També en la Mesopotàmia i la Grècia antiga podem trobar clares mostres d'aquesta important activitat. Un altre exponent d'aquesta riquesa artística és la que ens mostra les pràctiques emprades per caçar, en èpoques molt llunyanes, més a prop en tenim nous exponents, com són les pintures rupestres d'Altamira, la Cova del Toll i una munió de llocs de refugi propers a les nostres contrades, a aquestes pràctiques expressió se'ls donava un cert culte, amb màgies i rituals a divinitats.

Malgrat que la caça era considerada en l'aspecte jurídic del dret romà, ja es reconeixia la caça com una manera d'adquisició de la propietat, en considerar els animals salvatges com a *RES NULLIUS*, (coses de ningú). Aquest dret es perdé amb la implantació del feudalisme. Eren èpoques que els senyors feudals es consideraven propietaris de tot el que estava sota el seu domini, perseguien els caçadors, i consideraven furtiu a tot el que gosava matar un animal en estat lliure o salvatge. Amb la imposició d'aquesta consideració, les classes poderoses s'havien apo-

derat d'un privilegi del que fins aquell moment era considerat de propietat universal. Els drets absoluts de tot el que podia ser considerat com per ésser caçat era tingut com una propietat senyorial. D'aquest període de temps, al marge d'imatges pictòriques, i algun que altre referent, no es guarden gaire records. A Argento-

Any 2002. Fent recompte després d'un dia de caça. Per la dreta, els germans Josep i Pere Farras acompanyats d'en Francesc Lladó.

na conservem un bust de l'emperador Carles I a la façana de Can Cabanyes que documenta la vintaguda d'aquest rei a practicar la caça en les nostres contrades.

Una visió personal sobre un segle de caça a Argenton

L'acció de caçar té un sentit variat sempre d'acord amb la influència cultural del moment, aquesta acció la podríem lligar en el comportament dels caçadors de cada època. A inicis del segle XX, probablement la caça era practicada per més caçadors que els actuals i tenia menys impacte social, lluny dels enrenous que munten ara contraris a la pràctica de la caça.

En moltes contrades no era factible practicar la caça amb grans batudes, per manca d'espais lliures suficientment amplis; a conseqüència de la parcel·lació de la terra de cultiu, formada per molts camps, vinyes i feixes i malgrat que existien, sens dubte, terres ermes, torrenteres i brolles com les actuals, però menys extenses territorialment, i menys lligades entre sí. El Torrentbó, la Gallega, Coll de Bocs, les Maioles, la Feu, Can Cabanyes, les Escomes, són un petit exponent del que expresso i unes proves que ho confirmen són les fotografies de principi del segle XX. També aquestes parets de pedra seca i aquests marges que es troben en els llocs més inversemblants, que tenien la missió d'aguantar les terres fèrtils, de camps i feixes, en un temps que es trobaven en explotació; en aquests llocs avui sols s'hi pot trobar, bardisses, altíssims arbres i brolles impenetrables, com a conseqüència de l'abandonament progressiu que pateixen les pràctiques agrícoles en els últims temps. Un exemple prou il·lustratiu serien les llarguís-

simes feixes que es troben a banda i banda del camí, abans d'arribar a Can Riudemeia, avui envaïdes per la brolla que les fa inabastables. Són indrets poc visitats i només trepitjats per boletaires i caçadors. En llocs com aquest només hi pot viure la fauna més salvatge, tot i que molt minvada com a conseqüència del trencament ecològic, portat a terme amb les pràctiques sense sentit de persecució d'espècies en vies d'extinció, com són la guilla, el gat mesquer, el toixó, etc. Pel que fa referència a les aus, la persecució ha estat més devastadora, malgrat les lleis de protecció. Amb l'absurda pràctica de matar tot el que és mou, facilitada per les armes cada cop més devastadores, alguns caçadors han fet dels pobres i inofensius animalons els seus enemics i objectiu de les seves constants malvestats. Així, doncs, el desastre està servit.

En el terme d'Argenton, les fonts informatives indiquen que la pràctica de la caça s'ha mantingut amb una certa inèrcia, des dels inicis del segle XX, sense grans accions dignes d'una menció especial, dintre del espai popular i casolà.¹ Es practicava la caça de manera habitual i amb finalitats de lleure. Els practicants no es diferenciaven massa dels caçadors actuals: passejar amb l'escopeta, caçar una o dues peces i no gran cosa més, malgrat que tenim referències de l'existència de molta abundor de conills i de perdius, les peces més preuades. La caça, sense cap obsessió desmesurada es podia practicar cada dia de l'any sense restriccions, lluny de la dèria d'ara de matar per matar, i tornar a casa amb un conill o una perdiu era motiu de festa. Avui la passejada amb cotxe o moto fan la funció equivalent d'aquell costum.

Esdeveniments com la guerra civil del 1936 van condicionar

moltíssim la pràctica de la caça, degut que el vencedors d'aquell fet tan desgraciat, varen dividir la societat en "bons i dolents". Molts antics caçadors varen deixar de caçar perquè els havien requisat totes les armes de foc, incloses les escopetes de caça; però malgrat la prohibició alguns gaudien del privilegi de certa tolerància. Tota la fauna salvatge és multiplicà, tant de conills com perdius i altres espècies, i els que podien caçar ho feien a qualsevol hora, amb l'excusa d'anar a donar un tomb i sempre tornaven amb alguna peça al sarró.

Sense complexos i bons tiradors, alguns d'ells es crearen la fama de bons caçadors, en faré una breu relació d'alguns dels de més anomenada, malgrat el perill de deixar-me'n algun i, alhora faré esment d'algunes vivències de la meua joventut.

Un caçador molt emblemàtic, reconegut i respectat per tothom, fou en Sebastià Agell el "Pubill Nano", veí meu de la infantesa, el recordo com un home afable i comunicatiu. Va gaudir de la fama de bon caçador i molt bon tirador, encara avui el seu record amb sona com a llegendari.

Un altre caçador amb qui em quedaré curt en elogis era en Jaume de Can Manyana, el gendre d'en Picó. La seva fama no desmereixia en comparació als seus companys de colla, tothom es disputava la seva companyia, tant com per bon caçador com per més bon coneixedor del terreny, a més de bon company.

En Jaume Tubau, en Jaume de Can Pins, encara avui ell mateix ens en pot vendre cinc cèntims de les seves aventures. Bon gosser, amb gran intuïció, particularment per a cercar els conills a jaç, i per descomptat un bon tirador, *no en deixava cap per verd*, diu. Pels seus

1. No farem menció ni estudi d'alguna pràctica portada a terme en altres latituds, per magnats que vivien en la població.

dots de manaire, se'l coneix pel "xerif". Jo tinc l'honor d'haver estat deixeble seu en l'art de caçar, tot i que mai el podré igualar.

D'aquells anys en tinc una altra anècdota que lliga amb les meves teories exposades. Devia ser l'any 1944 o 1945, el dia de Sant Llop, festa major de Dosrius, que en Jaume de Can Poi (el noi), amb en Quico Mora, en Pere Artigas, i en Joanet Lladó de Can Baletes, acordaren anar a celebrar l'aplec com era habitual de cada any, fent una arrossada amb perdiu o conill, que ells caçarien aquell mateix dia. Per descomptat la trobada seria a la font de Can Llibre, tot i que també la font del Sot i la de Can Bordoí eren llocs on es feien aquest tipus d'acampades per la festa major de Dosrius. De bon matí, abans de sortir, carregaren els estris per a tal esdeveniment en el carro de vela, únic vehicle disponible en aquells temps difícils i

no tan evolucionats com ara, les dones i la canalla, acompanyats d'en Domingo i el "Pollastre" feren el camí per la carretera; mentre tant els tres caçadors enfilaren a peu caçant, per la plana de Can Blanc, la pedrera del Bacallà, el turó dels Castellans, Can Terrades del Molí i tombaren cap a la font d'en Llibre. A les dotze del migdia arribaven portant quatre perdius i dos conills, la consecució d'aquest fet no tindria gran importància si no fos la confiança que demostraren tenir els caçadors en què aconseguirien les peces de caça que s'havien compromès, i hem de creure que aquesta confiança sols es podia tenir gràcies a la gran abundància de caça i per descomptat, perquè eren caçadors més que notables, avui irrepetibles.

Analitzant la varietat de peces que es podien caçar en les nostres contrades, observem que la perdiu

és el tipus d'animal de ploma amb més estima; encara que autòcton, es troba en un estat en vies d'extinció, per evitar-ho cada temporada se'n fa el repoblament. La perdiu roja es perd a causa de la desaparició del sembrats, principalment cereals, que són la seva principal alimentació, i amb ells el seu hàbitat natural. En altres latituds es pot trobar la perdiu blanca, principalment en les altes muntanyes pirinenques, molt escassa i de difícil localització; també han aparegut les perdius gregues, aquestes molt manses i d'unes característiques molt diferenciades a les del país; però ha estat prohibida la seva introducció al lloc de caça. El faisà, és un cap de caça amb més carns que les altres espècies, força apreciat, en l'actualitat ha estat introduït i tot el que es caça procedeix de repoblament.

En les nostres contrades, a més a més, es pot caçar el tudó, la tór-

Any 1945. De dreta a esquerra: en Jaume Lladó "el noi", en Pere Artigas "en Pere Seales", en Francesc Lladó, el fill del "noi", i en segon terme en Josep Mora "l'avi Mora".

Fotografia aportada per en Josep Lladó Güell

tora, avui l'autòctona es desplaçada per una espècie de nova introducció, que s'està reproduint amb molta facilitat. També, en hiverns freds, es pot trobar alguna becada, però cada any són més escasses, i aquestes aus es van fent invisibles. El tord, avui és poc apreciat per la seva escassa massa de carn.

Donar una sola visió del que era i és la pràctica de la caça és summament difícil, malgrat que no impossible tenint en compte les diverses tècniques que s'han emprat en el temps, la caça té un munt de pràctiques. El caçador com hem vist, pot sortir a caçar sol o amb colla, pot caçar en petits o en mitjans i grans espais. Les tècniques emprades aquests últims temps pels caçadors locals es posen en pràctica en espais mitjans, amb gossos molt ben entrenats. Han gaudit de certa bona anomenada les colles d'en Valls, d'en Vilanova, d'en Suari i en "Fernando", i d'altres que han fet història.

A més a més de les pràctiques casolanes i locals, de les quals hem fet esment, hem de tractar de les grans batudes, algunes de caràcter nacional, practicades en vedats reservats, en els quals s'hi practica la caça dita major, moltes vegades de formes i quantitats desmesurades, tant de conills, perdius, la cabra muntesa, cérvols, senglars, guilles, entre altres espècies. Aquests vedats repartits per la geografia estatal són freqüentats per

una clientela molt seleccionada, d'acord amb el seu "ego". D'aquests tipus de caceres, en tenim un referent en d'altres latituds, una de fama mundial, el de la guilla, que es practica a Anglaterra, envoltada de tota la fanfàrria típica d'aquell país, la seva pràctica tenia un nombrós grup de seguidors molt entusiastes. Recordarem, però, que aquest hivern passat es va prohibir la seva pràctica.

Encara farem una referència als mítics safaris, pels quals els caçadors romàntics senten una gran atracció que representen el summum de la glòria, però avui aquesta pràctica és disputada i complexa.

La situació legal i el lleure

Ha transcorregut més d'un segle, des que en l'any 1902, les Corts Espanyoles promulgaren la primera llei de caça, amb la bona intenció de la seva reglamentació, aprofitament i conservació; la primera llei poc acurada ha sofert dotze modificacions fins a l'any 1970. Després d'una feixuga revisió, en sortí un text modificat, el qual es troba vigent en l'actualitat, per tant tot dona a entendre que recull en bona mesura les necessitats cinegètiques del país. La reglamentació abraça tots els àmbits previsibles sobre protecció dels animals salvatges, els caçadors, el territori, les tècniques emprades

per caçar, la seguretat i la reglamentació de les armes, a més a més, de la seva tinença, la descripció dels terrenys i llocs protegits, en els quals es pot practicar la caça i la reglamentació de vedats, els quals començaren aflorar a partir de l'any 1970, després de l'aprovació de la llei.

Arran de la reglamentació, la Societat de Caçadors d'Argenton va iniciar l'acotament del terme municipal. La majoria de municipis de Catalunya seguien aquesta pràctica d'acotar el territori. Creien que d'aquesta manera protegien el seu espai i la seva fauna, en moments en què a cabanya minvava d'una forma alarmant. La pesta de la mixomatosi deixà el terme sense cap conill i, a partir d'aquell moment, es va haver de repoblar l'espai, de forma poc ortodoxa, amb conills creuats amb espècies de consum domèstic. Aquests simpàtics animalons d'orelles llargues no arribaren a complir les expectatives que se'ls demanava, a més es distingien a un quilòmetre de distància del conill silvestre pur, d'orelles curtes, acompanyades d'un pelatge que denunciava la hibridació.

Malgrat tot, al llarg d'aquest temps hem de reconèixer, la tasca que alguns membres de la societat de caçadors, moltes vegades amb pocs mitjans, han portat a terme moltes accions dignes d'ésser respectades i tingudes en compte.

Carrer Gran, 18
Tel.: 93 797 06 16
08310 Argenton

*llibreria
papereria
premsa
revistes
fotografia
joquineria
i regals*

**Pa català
Entrepans
Coques**

Carrer Gran, 10 • Tel. 93 756 11 77 • ARGENTONA